

M.Ed. Semester - 1 (CBCS) Examination

OCT/NOV-2025 (NEW COURSE)

PSYCHOLOGY OF LEARNING & DEVELOPMENT(CORE/ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks:70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૦૧

- પ્રશ્ન.૧ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
1. વૃદ્ધિ અને વિકાસ વચ્ચે શું તફાવત છે? વિકાસના કોઈ પણ બે સિદ્ધાંતો સમજાવો.
 2. વિકાસના કિશોરાવસ્થા તબક્કાની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.
 3. પાવલોવના પ્રયોગ સહિત શાસ્ત્રીય અનુબંધન(Classical Conditioning)ની સંકલ્પના સમજાવો.
- પ્રશ્ન.૨(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
1. મનોવિજ્ઞાનની વિવિધ શાખા જણાવી કોઈ પણ બે શાખાઓ વિગતે સમજાવો
 2. અધ્યયન વક્ર (Learning Curve) શું છે?
 3. અધ્યયનનો પ્રયત્ન અને ભૂલનો સિદ્ધાંત સમજાવો
- પ્રશ્ન.૨(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૦૫)
1. પિયાજેના સિદ્ધાંતમાં કેટલા તબક્કાઓ છે?
 2. સક્રિય અનુબંધન (Operant Conditioning) માં 'રીનફોર્સમેન્ટ' (પુનર્બળન) નો અર્થ શું છે?
 3. એડવર્ડ થોર્નડાઇકના શિક્ષણના ત્રણ નિયમોનાં નામ આપો.
 4. પ્રેરણા ની એક વાક્યમાં વ્યાખ્યા આપો.
 5. 'શૈશવાવસ્થા' (Early Childhood) પછી કયો તબક્કો આવે છે?

વિભાગ-૦૨

- પ્રશ્ન.૩ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
1. વ્યક્તિત્વ(Personality) શું છે? વ્યક્તિત્વ વિકાસને અસર કરતા પરિબળો સમજાવો.
 2. માનસિક રીતે સ્વસ્થ વ્યક્તિની લાક્ષણિકતાઓ વિગતે સ્પષ્ટ કરો.
 3. હોવર્ડ ગાર્ડનરનો બહુવિધ બુદ્ધિનો સિદ્ધાંત સમજાવો. બુદ્ધિના કોઈ પણ ચાર પ્રકારોનાં નામ આપો.
- પ્રશ્ન.૪(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
1. સમજાવો : માનસિક સ્વચ્છતા (Mental Hygiene) શું છે?
 2. સમજાવો : 'ધ્યાન'ના બે પ્રકારો .
 3. ઉદાહરણ સાથે સમજાવો : 'શિક્ષણ પ્રતિમાન' (Model of Teaching) શું છે?
- પ્રશ્ન.૪(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૦૫)
1. 16 વ્યક્તિત્વ પરિબળો (16 Personality Factors) નો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો?
 2. માનસિક સ્વાસ્થ્ય (Mental Health) નો મુખ્ય ધ્યેય શું છે?
 3. ધ્યાનને અસર કરતા એક આંતરિક પરિબળનું નામ આપો.
 4. બુદ્ધિનો દ્વિઅવયવી સિદ્ધાંત (Two-Factor Theory) કોણે આપ્યો?
 5. 'અસુયોજન' (Maladjustment) શું છે?

English Version

Section-01

- Que.1 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
1. What is the difference between growth and development? Explain any two principles of development.
 2. Describe the main characteristics of the Adolescence stage of development.
 3. Explain the concept of Classical Conditioning with Pavlov's experiment.
- Que.2(A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)
1. Give Name schools of Psychology and describe any two schools of Psychology.
 2. What is a Learning Curve?
 3. Describe the Trial and Error theory of learning?
- Que.2(B) Answer the following five questions in short. (05)
1. How many stages are there in Piaget's theory?
 2. What does 'Reinforcement' mean in Operant Conditioning?
 3. Name the three laws of learning by Edward Thorndike.
 4. Define 'Motivation' in one sentence.
 5. Which stage comes after 'Early Childhood'?

Section-02

- Que.3 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
1. What is Personality? Explain factors that affect personality development.
 2. Clarify the characteristics of a mentally healthy person, in detail.
 3. Explain Howard Gardner's theory of Multiple Intelligences. Name any four types of intelligences.
- Que.4(A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)
1. Explain: What is Mental Hygiene?
 2. Explain: the two types of 'Attention'.
 3. Explain with example: What is a 'Model of Teaching'?
- Que.4(B) Answer the following five questions in short. (05)
1. Who proposed the 16 Personality Factors theory?
 2. What is the main goal of Mental Health?
 3. Name one internal factor that affects attention.
 4. Who gave the Two-Factor Theory of Intelligence?
 5. What is 'Maladjustment'?
